

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
1. Σκοπός και Σημασία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής.....	3
2. Προϋποθέσεις για την έναρξη εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής	4
3. Διαδικασία εκπόνησης και αξιολόγησης της ΜΔΕ	4
4. Κανόνες μορφοποίησης της Μ.Δ.Ε.	5
5. Δομή Διπλωματικής Εργασίας.....	6
5.1. Εξώφυλλα και Περιεχόμενα	7
5.2. Περίληψη	8
5.3. Πρόλογος	8
5.4. Εισαγωγή	9
5.5. Θεωρητική θεμελίωση της έρευνας	9
5.6. Μεθοδολογία της έρευνας	10
5.7. Αποτελέσματα της έρευνας	11
5.8. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις	12
5.9. Βιβλιογραφικές παραπομπές.....	12
5.10 Παραρτήματα.....	13
6. Κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας (Λογοκλοπή)	13
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	15

Εισαγωγή

Απαραίτητη προϋπόθεση του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή» για την ολοκλήρωση της φοίτησης και την απονομή του τίτλου σε κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή αποτελεί η εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία θεωρείται η πιο σημαντική εργασία που εκπονεί ο φοιτητής στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών του σπουδών του, καθώς αποτελεί μια σχετικά αυτόνομη εκπαιδευτική διαδικασία η οποία αποβλέπει στη σύνθεση και αξιοποίηση των αποκτηθεισών ειδικών γνώσεων και στην εφαρμογή τους στην πράξη υπό την επίβλεψη τριμελούς επιτροπής. Διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ειδίκευση που θα αποκτήσει ο μεταπτυχιακός φοιτητής σχετικά με το επιλεγθέν θέμα και κατά συνέπεια καθορίζει την επιστημονική του ταυτότητα.

Στον παρόντα οδηγό περιλαμβάνονται οδηγίες και διευκρινίσεις για το στόχο της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, τη διαδικασία εκπόνησης, τις βασικές προδιαγραφές, καθώς επίσης και την τελική συγγραφή και μορφοποίηση της διπλωματικής διατριβής.

1. Σκοπός και Σημασία της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής

Οι Διπλωματικές Εργασίες του Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή» φιλοδοξούν να θέσουν τα θεμέλια για την περαιτέρω ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας σε ζητήματα αιχμής που απασχολούν τους συγκεκριμένους επιστημονικούς κλάδους. Η Διπλωματική Εργασία είναι επιστημονική εργασία η οποία οφείλει να εμπεριέχει στοιχεία πρωτοτυπίας στα γνωστικά πεδία τα σχετικά με το Π.Μ.Σ. είτε μέσω της δημιουργίας νέας γνώσης, είτε μέσω της άσκησης αυτόνομης κριτικής σκέψης, είτε, τέλος, μέσω συνδυασμού των παραπάνω. Επιμέρους στόχοι της Διπλωματικής Εργασίας, στους οποίους είναι δυνατόν να αποβλέπει μια τέτοια ερευνητική εργασία συμπεριλαμβάνουν: την επισκόπηση και κριτική ανάλυση υφιστάμενης γνώσης, την περιγραφή και ερμηνεία κάποιου φαινομένου ή θέματος, τη χρήση θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, τεχνικών, εργαλείων, τη δημιουργία νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων ή άλλων καινοτομιών στη εξεταζόμενη επιστημονική περιοχή. Τέλος, η Διπλωματική Εργασία στοχεύει στο να αναπτυχθούν από τον μεταπτυχιακό φοιτητή δόκιμες επιστημονικές πρωτοβουλίες σε ένα συγκεκριμένο

πεδίο γνώσης απ' αυτά που προσφέρονται στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή».

2. Προϋποθέσεις για την έναρξη εκπόνησης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Διατριβής

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού του Π.Μ.Σ., οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εφόσον έχουν ολοκληρώσει την επιτυχή παρακολούθηση των δύο πρώτων εξαμήνων υποχρεούνται να καταθέσουν στο τέλος του Γ' εξαμήνου (εντός προθεσμίας που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ) αίτηση για την εκπόνηση της Μ.Δ.Ε. κατά το Δ' εξάμηνο της φοίτησής τους.

Η Συντονιστική Επιτροπή ύστερα από την αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Ο πρώτος επόπτης θα πρέπει να είναι διδάσκων της ειδίκευσης. Τα λοιπά μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενό της υπό εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας της ειδίκευσης. Ο επιβλέπων Καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της πορείας της Μ.Δ.Ε. και του ελέγχου της πορείας της Μ.Δ.Ε. του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Το θέμα της εργασίας πρέπει να εμπίπτει στα γνωστικά πεδία τα σχετικά με την συγκεκριμένη ειδίκευση του ΠΜΣ. Η περίληψη περιλαμβάνει τα εξής:

- Προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας (για πιθανή αλλαγή στον τίτλο υποβάλλεται σχετικό αίτημα στη συντονιστική επιτροπή του ΠΜΣ του τμήματος).
- Συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου και αναγκαιότητα για τη διερεύνησή του.
- Σκοπός, ερευνητικοί στόχοι ή/και βασικοί άξονες του θέματος.
- Σύντομη τεκμηρίωση του θέματος με βάση την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.
- Σχεδιασμός της ερευνητικής μεθοδολογίας.
- Εκπαιδευτικές επιπτώσεις/εφαρμογές.

3. Διαδικασία εκπόνησης και αξιολόγησης της ΜΔΕ

Η εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας ξεκινά με την έναρξη του τέταρτου εξαμήνου σπουδών. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει τη δυνατότητα να την ολοκληρώσει μέχρι το τέλος του έκτου εξαμήνου των σπουδών του. Ο επιβλέπων

Καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της πορείας της Μ.Δ.Ε. Για να εγκριθεί η εργασία, ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής, εφόσον έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τις εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα.

Οι παρουσιάσεις των μεταπτυχιακών εργασιών ορίζονται από τη συντονιστική επιτροπή σε τρεις τακτές χρονικές περιόδους, στην αρχή, στο μέσο και στο τέλος του διδακτικού έτους, κατά προτίμηση στους μήνες Σεπτέμβριο, Φεβρουάριο και Ιούνιο. Η δημόσια παρουσίαση κάθε εργασίας διαρκεί 30 λεπτά της ώρας, εκ των οποίων τα 20 διατίθενται για την παρουσίαση και τα 10 για τη συζήτηση.

Η μεταπτυχιακή εργασία κατατίθεται πριν τη λήξη του έκτου εξαμήνου στην τριμελή επιτροπή, η οποία είτε:

α. αποφαινεται ότι η εργασία έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς και ορίζεται η ημερομηνία της δημόσιας παρουσίασής της.

β. αποφαινεται ότι η μεταπτυχιακή εργασία δεν είναι ικανοποιητική, και τότε μπορεί να ζητήσει από το μεταπτυχιακό φοιτητή να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις και βελτιώσεις της εργασίας σύμφωνα με τις υποδείξεις της τριμελούς Επιτροπής και να την υποβάλει εκ νέου μέσα σε χρονικό διάστημα 30 ημερών,

γ. απορρίπτει την εργασία και ενημερώνει το Διευθυντή του Π.Μ.Σ. Σε αυτή την περίπτωση, ο φοιτητής οφείλει να υποβάλει εκ νέου αίτηση προς τη συντονιστική επιτροπή, η οποία θα αποφασίσει για την τριμελή επιτροπή και θα του δώσει το δικαίωμα να ξεκινήσει την εκπόνηση της νέας Μ.Δ.Ε. Συγχρόνως, ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να αιτηθεί από τη συνέλευση του τμήματος παράταση του χρόνου παράδοσης της εργασίας του, η οποία δε θα υπερβαίνει το ένα εξάμηνο και το συνολικό διάστημα φοίτησης των τριών ετών.

4. Κανόνες μορφοποίησης της Μ.Δ.Ε.

Η έκταση της διπλωματικής εργασίας ορίζεται μόνο ως προς το ελάχιστο όριό της, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 65 σελίδες, με τα χαρακτηριστικά μορφοποίησης σελίδας που αναφέρονται στη συνέχεια. Η έκταση αυτή περιλαμβάνει τα κεφάλαια: Εισαγωγή, Θεωρητική θεμελίωση της έρευνας, Μεθοδολογία, Αποτελέσματα, Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις, Βιβλιογραφία (συμπεριλαμβανομένων των πινάκων, σχημάτων και υποσημειώσεων). Στο παραπάνω όριο δεν περιλαμβάνονται: το Εξώφυλλο, η Περίληψη, τα Περιεχόμενα, ο Πρόλογος και τα Παραρτήματα.

Η εργασία πρέπει να είναι γραμμένη σε λευκό χαρτί μεγέθους Α4. Το μέγεθος γραμματοσειράς πρέπει να είναι 12 (εκτός των πινάκων και των υποσημειώσεων,

όπου θα είναι 10). Οι γραμματοσειρές με ειδικά ή ασυνήθιστα χαρακτηριστικά που μπορεί να δυσκολεύουν την ανάγνωση πρέπει να αποφεύγονται (προτεινόμενες γραμματοσειρές: Times New Roman, Arial, Calibri, Tahoma). Το διάστιχο πρέπει να είναι διπλό σε όλη την έκταση της εργασίας (εξαιρούνται οι πίνακες και οι υποσημειώσεις, όπου θα είναι μονό). Τα τέσσερα περιθώρια της κάθε σελίδας πρέπει να είναι: 2,5 εκατοστά πάνω, κάτω, και δεξιά και 3 εκατοστά αριστερά. Η χρήση έντονων ή πλάγιων γραμμμάτων ή άλλων μέσων ανάδειξης λέξεων πρέπει να γίνεται με φειδώ.

Οι παράγραφοι να ξεκινούν με εσοχή 1,2 εκ., με υποχρεωτική χρήση πλήκτρου tab. Αυτός ο κανόνας δεν ισχύει στην περίπτωση της περίληψης (όπου όλες οι σειρές ξεκινούν από το ίδιο σημείο), τις επικεφαλίδες, τους τίτλους των πινάκων και των σχημάτων, τις σημειώσεις, και τις παραθέσεις αυτούσιων τμημάτων ενός κειμένου. Όλες οι άλλες εσοχές και τα διαστήματα (από τη ρύθμιση «παράγραφος») πρέπει να είναι στο (0). Χρησιμοποιείται αριστερή ή πλήρης στοίχιση. Όλες οι σελίδες είναι αριθμημένες στο κέντρο του κάτω μέρους της σελίδας και η αρίθμηση ξεκινάει από το στοιχείο «Περίληψη».

Συντομογραφίες χρησιμοποιούνται μόνο μετά από μια πλήρη παράθεση ενός όρου στην ονομαστική πτώση, σε κατάλληλο σημείο της εργασίας (π.χ. «Τα άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ)» και όχι «Τα χαρακτηριστικά των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ)»). Μετά από τα σημεία στίξης ακολουθεί ένα κενό διάστημα (εκτός από τις περιπτώσεις των συντομογραφιών π.χ., κ.ο.κ., Σ.Ε.Ψ., κ.λπ.). Μια πρόταση δεν ξεκινάει ποτέ με αραβικό αριθμό, ακόμη και αν ακολουθεί άλλος αριθμός (π.χ. όχι «43 άντρες και 38 γυναίκες απάντησαν....», αλλά «Σαράντα τρεις άντρες και 38 γυναίκες απάντησαν...»). Σε αυτές τις περιπτώσεις συνήθως είναι προτιμότερο οι προτάσεις να διατυπώνονται με άλλο τρόπο (π.χ. «Συγκεντρώθηκαν απαντήσεις από 35 άντρες και 18 γυναίκες...» ή «Απάντησαν 35 άντρες και 18 γυναίκες...»). Το σύμβολο εκατοστιαίας αναλογίας (%) χρησιμοποιείται μόνο μετά από αριθμό. Η λέξη «ποσοστό» χρησιμοποιείται όταν δεν δίνεται αριθμός (π.χ. «Βρέθηκε ότι το 28% των συμμετεχόντων...», «αφού καθορίστηκε το ποσοστό των μαθητών που...»).

Κάθε κεφάλαιο της Μ.Δ.Ε ξεκινά από καινούρια σελίδα.

5. Δομή Διπλωματικής Εργασίας

Η Μ.Δ.Ε. περιλαμβάνει τα εξής δομικά στοιχεία:

- (1) Εξώφυλλα
- (2) Περιεχόμενα

- (3) Περίληψη στα Ελληνικά και στα Αγγλικά
- (4) Πρόλογος
- (5) Εισαγωγή
- (6) Θεωρητική θεμελίωση της έρευνας - Ανασκόπηση βιβλιογραφίας
Σκοπός της έρευνας- ερευνητικά ερωτήματα ή ερευνητικοί στόχοι ή/και ερευνητικές υποθέσεις
- (7) Μεθοδολογία της έρευνας
- (8) Αποτελέσματα της έρευνας
- (9) Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις
- (10) Βιβλιογραφικές παραπομπές
- (11) Παραρτήματα

5.1. Εξώφυλλα και Περιεχόμενα

Διακρίνονται: (α) το κύριο εξώφυλλο, που περιλαμβάνει κατά σειρά και με κεντρική στοίχιση:

- Λογότυπο ΠΑΜΑΚ,
- όνομα Παν/μιου, Σχολής, Τμήματος και ΠΜΣ,
- τον όρο ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (κεφαλαία),
- τον τίτλο της εργασίας,
- το όνομα του φοιτητή,
- την πόλη και το έτος εκπόνησης,

(β) το δευτερεύον εξώφυλλο, που περιλαμβάνει κατά σειρά και με κεντρική στοίχιση:

- όνομα Τμήματος και ΠΜΣ,
- τον όρο ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ,
- τον τίτλο της εργασίας στα Ελληνικά και **στα Αγγλικά**,
- το όνομα του φοιτητή,
- τον όρο «Εξεταστική επιτροπή» (χωρίς εισαγωγικά)
- τα ονόματα και τις βαθμίδες των μελών της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής (πρώτα το όνομα του κύριου επιβλέποντα, δίπλα από το οποίο, και μετά από κόμμα, θα υπάρχει η λέξη «Επόπτης» και στη συνέχεια τα ονόματα των δύο άλλων μελών της τριμελούς επιτροπής, με σειρά που θα ορίζεται σε συνεννόηση με τον επόπτη).

Στο κάτω μέρος της ίδιας σελίδας παρατίθεται αυτούσια η εξής φράση: «Ο/η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στην εργασία τρίτων,

όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας», ακολουθούμενη από υπογραφή του φοιτητή πάνω σε γραμμή έκτασης 4 εκ.

Τα εξώφυλλα της Μ.Δ.Ε. πρέπει να χαρακτηρίζονται από ισορροπία και αρμονία ως προς τη θέση των δομικών στοιχείων τους στη σελίδα. Ο τίτλος της διπλωματικής εργασίας πρέπει να σαφής και να αντικατοπτρίζει, όσο είναι δυνατό, το κύριο αντικείμενο μελέτης. Συστήνεται η προσεκτική επιλογή όρων, φράσεων και γενικά διατύπωσης, ώστε να διευκολυνθούν η κατηγοριοποίηση και η ευρετηρίαση της Μ.Δ.Ε. Ο τίτλος γράφεται στο κέντρο του κάθε εξώφυλλου, ώστε να κυριαρχεί οπτικά και να διευκολύνει την αναγνώριση του θέματος της Μ.Δ.Ε.

Στα περιεχόμενα περιλαμβάνονται όλες οι ενότητες και οι υποενότητες της Μ.Δ.Ε. με την αριθμημένη σελίδα έναρξής τους. Ο κατάλογος των ενοτήτων ακολουθείται από κατάλογο πινάκων και γραφημάτων, με την αριθμημένη σελίδα εμφάνισής τους.

5.2. Περίληψη

Στην περίληψη της εργασίας θα πρέπει να παρέχεται μια σύντομη και περιεκτική παρουσίαση των ερευνητικών στόχων, της μεθόδου και των σημαντικότερων ευρημάτων της. Η εργασία ξεκινά από την περίληψη, αλλά είναι προτιμότερο αυτή να γράφεται όταν έχει ολοκληρωθεί η εργασία. Η περίληψη της εργασίας δεν πρέπει να ξεπερνά τις 250- 300 λέξεις. Κάτω από την περίληψη, θα πρέπει να παρατίθενται 4 – 5 λέξεις κλειδιά, σχετικές με το αντικείμενο της έρευνας. Η περίληψη πρέπει να είναι νοηματικά αυτόνομη, να έχει ως επικεφαλίδα (στο κέντρο της σελίδας) τη λέξη **“Περίληψη”** (χωρίς εισαγωγικά).

5.3. Πρόλογος

Ο πρόλογος έχει κυρίως προσωπικό χαρακτήρα και είναι προαιρετικός. Στον πρόλογο μπορεί να γίνει αναφορά στα κίνητρα που οδήγησαν το συγγραφέα στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, καθώς και οι ευχαριστίες σε αγαπημένα πρόσωπα και, ασφαλώς, στους συμμετέχοντες (τηρώντας την αρχή προστασίας των προσωπικών δεδομένων). Εφόσον υπάρχει άδεια διεξαγωγής της έρευνας από αρμόδια επιτροπή ή φορέα, αναφέρεται σε αυτό το σημείο (παρατίθεται και στο Παράρτημα). Η έκταση του προλόγου πρέπει να περιορίζεται στη μία σελίδα. Εφαρμόζονται και εδώ οι κανόνες μορφοποίησης του κυρίως κειμένου.

5.4. Εισαγωγή

Εισαγωγή - Οριοθέτηση του προβλήματος. Εδώ προσδιορίζεται το αντικείμενο της εργασίας καθώς και το βασικό ερευνητικό ερώτημα, η τοποθέτηση του θέματος στον ευρύτερο επιστημονικό κλάδο, η πρωτοτυπία και η χρησιμότητα ή συμβολή της έρευνας στο επιστημονικό ή το εκπαιδευτικό γίνεσθαι. Επίσης γίνεται παρουσίαση της δομής της εργασίας.

5.5. Θεωρητική θεμελίωση της έρευνας

Το τμήμα αυτό της ΜΔΕ μπορεί να διακρίνεται σε δύο ή και περισσότερα μέρη, να χωρίζεται σε κεφάλαια και υποκεφάλαια, κλπ. Στο κυρίως κείμενο γίνεται επισκόπηση και διερεύνηση του θεωρητικού και μεθοδολογικού πεδίου (συμπεριλαμβανομένων και εφαρμογών), στο οποίο εντάσσεται η ΜΔΕ. Ειδικότερα, γίνεται συγκροτημένη επισκόπηση της υφιστάμενης ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας, παρουσίαση των σημαντικότερων σχετικών με την εργασία δημοσιεύσεων, οι οποίες αποτέλεσαν και την υποδομή της εργασίας. Επίσης αναπτύσσεται η βασική επιχειρηματολογία και διαμορφώνεται η αιτιολογική βάση των ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων της ΜΔΕ. Είναι αυτονόητο ότι τόσο η εισαγωγή όσο και η θεωρητική θεμελίωση της έρευνας πρέπει να περιέχουν τις αναγκαίες βιβλιογραφικές παραπομπές και διευκρινίσεις, ακολουθώντας πάντα ένα από τα καθιερωμένα πρότυπα.

Ως προς την εστίαση των αναφορών, επισημαίνεται ότι η κριτική παράθεση θεωρητικών μοντέλων και ερευνητικών δεδομένων θα πρέπει να έχει ως άξονα τον επιδιωκόμενο σκοπό και τα ερωτήματα της έρευνας και όχι όλο το φάσμα των διαστάσεων του θέματος (π.χ. επικεντρωνόμαστε στη σημασία της χρήσης πολλαπλών τρόπων αναπαράστασης στην επίλυση αριθμητικών προβλημάτων από μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, χωρίς εκτεταμένη αναφορά στα ποικίλα σχολικά προβλήματα των μαθητών αυτής της κατηγορίας, για τα οποία αρκεί μια πληροφοριακή εισαγωγή). Ως προς την έννοια της «σύγχρονης» βιβλιογραφικής αναφοράς, σημειώνεται πως κατά τις κυρίαρχες τάσεις του διεθνούς επιστημονικού περιβάλλοντος (που παρουσιάζουν βέβαια μικρή διακύμανση, αλλά όχι σημαντική απόκλιση), «σύγχρονες» θεωρούνται οι επιστημονικές εργασίες της τελευταίας πενταετίας, εργασίες που έχουν δημοσιευτεί 6-10 χρόνια πριν τη συγγραφή της Μ.Δ.Ε. χαρακτηρίζονται ως «πρόσφατες», ενώ εργασίες παλαιότερες της 10ετίας, χαρακτηρίζονται ακριβώς ως «παλαιότερες». Τονίζεται ότι η αναζήτηση σύγχρονων ερευνών για στήριξη του θεωρητικού υπόβαθρου δεν είναι αυτοσκοπός και ασφαλώς

υπάρχουν σπουδαίες εργασίες που έχουν δημοσιευτεί πριν από δεκαετίες. Ωστόσο, η χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών 20 ή 30 ετών σε πολυερευνημένα θέματα, και μάλιστα με τον χαρακτηρισμό «σύγχρονη» δείχνει έλλειψη σεβασμού προς την επιστήμη.

Σκοπός της εργασίας

Αφού τελειώσει το θεωρητικό μέρος και πριν αρχίσει το ερευνητικό, αναφερόμαστε στο σκοπό της έρευνας με ένα αυτόνομο κεφάλαιο, το οποίο αποτελεί τη “γέφυρα” που συνδέει το θεωρητικό με το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας. Στην ενότητα αυτή αναφερόμαστε πολύ συνοπτικά στη θεωρητική υποστήριξη του θέματός μας, π.χ., Πώς τα προηγούμενα μας οδήγησαν στο να κάνουμε την συγκεκριμένη έρευνα; Ακολουθεί η περιγραφή των στόχων της παρούσας μελέτης και των ερευνητικών ερωτημάτων ή/και υποθέσεων. Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι γενικές διατυπώσεις που δηλώνουν την πρόθεση του ερευνητή να συμβάλει στη διαλεύκανση συγκεκριμένων ασαφών σημείων του μελετώμενου θέματος. Οι υποθέσεις είναι συγκεκριμένες προβλέψεις (οι οποίες βασίζονται στη σχετική βιβλιογραφία) για αναμενόμενα αποτελέσματα (η ακρίβεια των οποίων ελέγχεται διαμέσου επαγωγικών στατιστικών διαδικασιών και εργαλείων). Όπου η βιβλιογραφία το επιτρέπει, είναι καλύτερα να διατυπώνονται ερευνητικές υποθέσεις. Όταν δεν υπάρχουν σχετικές θεωρητικές ή ερευνητικές ενδείξεις, διατυπώνονται ερευνητικά ερωτήματα.

Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό μέρος της ΜΔΕ και θέλει ακριβή περιγραφή. Με την ίδια σειρά που αναφέρονται οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα/υποθέσεις σε αυτό το κεφάλαιο, θα γίνουν οι αναλύσεις των αποτελεσμάτων, προκειμένου να δοθούν απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα/υποθέσεις, και η ίδια σειρά θα τηρηθεί και στο κεφάλαιο της Συζήτησης των αποτελεσμάτων.

5.6. Μεθοδολογία της έρευνας

Σε αυτό το τμήμα της ερευνητικής μελέτης παρουσιάζονται: (1) ο ερευνητικός σχεδιασμός (προαιρετικά). Στο υποκεφάλαιο αυτό αναφέρεται και αιτιολογείται σύντομα ο σχεδιασμός (το είδος) της έρευνας (π.χ. πειραματική έρευνα με ομάδα ελέγχου, ημι-πειραματική κ.λπ.). Επισημαίνεται πως όλα τα είδη ερευνών, ως επιστημονικές εργασίες που είναι, έχουν συγκεκριμένη μεθοδολογία, που αιτιολογείται από τον ειδικό σκοπό τους. Ανεξάρτητα από το αν διεξάγεται έρευνα πεδίου, βιβλιογραφική εργασία ή κάποια μετα-ανάλυση, υπάρχει πάντα μια διεθνώς

αποδεκτή στρατηγική για τη συγκέντρωση και ερμηνεία των δεδομένων, (2) Συμμετέχοντες (όταν μελετώνται άτομα) ή Δείγμα (όταν μελετώνται άψυχες οντότητες, όπως π.χ. προγράμματα σπουδών). Οι συμμετέχοντες (ή το δείγμα) πρέπει να περιγράφονται λεπτομερώς (π.χ. αριθμός συμμετεχόντων, φύλο, ηλικία κ.λπ.), (3) Ερευνητικά εργαλεία. Αναλυτική περιγραφή των εργαλείων και αναφορά ψυχομετρικά χαρακτηριστικά τους. Εφόσον χρησιμοποιούνται αυτοσχέδια εργαλεία θα πρέπει να γίνεται λεπτομερής παρουσίαση των βημάτων που ακολουθήθηκαν για την κατασκευή τους, συνοδευόμενη από τα βασικά ψυχομετρικά χαρακτηριστικά τους. (3) Διαδικασία. Στο υποκεφάλαιο αυτό δίνονται πληροφορίες για τον τρόπο εμπλοκής των συμμετεχόντων, για τις οδηγίες που τους δόθηκαν, για τη σειρά παρουσίασης των εργαλείων ή των δοκιμασιών της έρευνας και γενικά για κάθε παράμετρο που θα βοηθήσει στην κατανόηση της διαδικασίας συγκέντρωσης των δεδομένων (π.χ. αναγκαίος χρόνος συμπλήρωσης ερωτηματολογίου, τόπος διεξαγωγής της έρευνας, διαδικασία προσαρμογής ξενόγλωσσου ερωτηματολογίου). (5) Ανάλυση των δεδομένων. Γίνεται σύντομη αιτιολόγηση της χρήσης περιγραφικών και/ή επαγωγικών στατιστικών αναλύσεων ή ποιοτικών μεθόδων ανάλυσης, συστηματοποίησης και συσχέτισης των δεδομένων, με στόχο να αναδειχθούν χαρακτηριστικά και επιδράσεις των εξεταζόμενων παραγόντων και μεταβλητών.

5.7. Αποτελέσματα της έρευνας

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει την ποσοτική και ποιοτική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Μπορεί να χωριστεί σε υποκεφάλαια που αντιστοιχούν στους ερευνητικούς μας στόχους ή τα ερευνητικά μας ερωτήματα ή υποθέσεις. Τα αποτελέσματα προκύπτουν από τη σύνθεση, ανάλυση σύγκριση ή συσχέτιση των δεδομένων, τα οποία συγκεντρώνονται διαμέσου των εργαλείων της έρευνας και υποβάλλονται σε κατάλληλες ποσοτικές ή ποιοτικές αναλύσεις. Για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιούνται συχνά πίνακες ή διάφορα σχήματα (ιστογράμματα, «πίτες» κ.λπ.). Καθένας από τους πίνακες και τα σχήματα έχει αρίθμηση (π.χ., Πίνακας 1) και τίτλο (π.χ., Αριθμός λέξεων που ανακάλεσαν τα αγόρια και τα κορίτσια του δείγματος). Προτείνεται η χρήση διαφωτιστικών πινάκων, ενώ αποτρέπεται η υπερβολική χρήση εντυπωσιακών γραφικών παραστάσεων, που δεν συνεισφέρουν στην ουσιαστική πληροφόρηση.

Τονίζεται ότι σε αυτό το τμήμα της Μ.Δ.Ε. δεν σχολιάζονται τα αποτελέσματα. Αυτή είναι μια διαδικασία που πραγματοποιείται στη «Συζήτηση». Μπορούν ωστόσο να επισημανθούν ομοιότητες, διαφορές ή αριθμητικές σχέσεις (π.χ.

«Αξίζει να επισημανθεί ότι το ποσοστό των λέξεων που γράφτηκαν ορθά μετά την παρέμβαση ήταν τριπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό πριν την παρέμβαση»).

5.8. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις

Το κεφάλαιο της «Συζήτησης» είναι το τμήμα της Μ.Δ.Ε. στο οποίο γίνεται διακριτή η ικανότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή να πραγματεύεται επιτυχώς επιστημονικά θέματα. Στο κεφάλαιο αυτό προσεγγίζονται κριτικά όλα τα αποτελέσματα, συνήθως με τη σειρά που εμφανίζονται στο κεφάλαιο των Στόχων της έρευνας. Σχολιάζονται με βάση (α) το αν συμφωνούν με προϋπάρχουσες έρευνες, (β) το πώς μπορούν πιθανώς να εξηγηθούν και (γ) το ποια σημασία έχουν για το μελετώμενο θέμα. Βασικό στοιχείο της Συζήτησης είναι η σύνδεση (σύγκριση, συσχέτιση) των αποτελεσμάτων της έρευνας με το θεωρητικό πλαίσιο της Μ.Δ.Ε.

Η Συζήτηση ακολουθείται από τα Συμπεράσματα της έρευνας, τα οποία προκύπτουν από κωδικοποίηση των ευρημάτων της έρευνας και των επιπτώσεών τους, και αξιοποιούνται για να απαντηθούν τα ερωτήματα της έρευνας ή να κριθεί ο βαθμός αποδοχής των υποθέσεων. Τα Συμπεράσματα πρέπει να διατυπώνονται με προσοχή και ευθύνη και να μην περιέχουν απόλυτες θέσεις, αστήρικτους ισχυρισμούς και ανεπίτρεπτες γενικεύσεις.

Ακολουθεί η ενότητα Περιορισμοί της παρούσας έρευνας, όπου γίνεται σύντομη αναφορά σε ατέλειες, ανεπάρκειες ή αστοχίες της έρευνας (που υπάρχουν σε όλες σχεδόν τις έρευνες και που περιορίζουν τη δυνατότητα απόλυτης αποδοχής των αποτελεσμάτων, κυρίως ως προς τη γενικευτική τους ιδιότητα).

Στο τέλος παρατίθενται η ενότητα Εκπαιδευτικές εφαρμογές και προτάσεις μελλοντική έρευνα, όπου διατυπώνονται προτάσεις για την εφαρμογή των ευρημάτων στην εκπαιδευτική ή κλινική πράξη, στην καθημερινή ζωή, την επιστημονική γνώση, κ.ά., αλλά και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο ίδιο θέμα. Οι προτάσεις δεν διατυπώνονται ως γενικές «ευχές» και «παραινέσεις» (π.χ. οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γνωρίζουν πώς να αξιολογούν τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες), αλλά ως οργανωμένα και λεπτομερή συστήματα δράσεων. Οι Προτάσεις συμπληρώνονται με υποδείξεις για διενέργεια αξιολογών μελλοντικών ερευνών πάνω στο ίδιο θέμα.

5.9. Βιβλιογραφικές παραπομπές

- Οι παραπομπές γίνονται με βάση τους κανόνες που έχει θεσπίσει η American Psychological Association (APA Style- 6th edition).

- Η χρήση παραπομπών είναι υποχρεωτική, όταν χρησιμοποιούνται στοιχεία από κάποια πηγή και η μη χρήση τους αποτελεί λογοκλοπή. Η σωστή χρήση παραπομπών είναι αναγκαία και απαραίτητη προϋπόθεση οποιασδήποτε επιστημονικής εργασίας.
- Η πηγή που έχει χρησιμοποιηθεί σε παραπομπή πρέπει να ενταχθεί υποχρεωτικά στην τελική βιβλιογραφία της εργασίας. Θα πρέπει να υπάρχει πλήρη αντιστοιχία των παραπομπών και των βιβλιογραφικών αναφορών της εργασίας.
- Η χρησιμοποίηση του ελληνικού ερωτηματικού για το διαχωρισμό παραπομπών στην ίδια παρένθεση, αντί της ελληνικής άνω τελείας, δεν επιτρέπεται.

5.10 Παραρτήματα

Τα παραρτήματα συνήθως περιλαμβάνουν: (α) άδειες διεξαγωγής της έρευνας, (β) φόρμες συναίνεσης για συμμετοχή στην έρευνα, (γ) εργαλεία συγκέντρωσης δεδομένων (εκτός από τις περιπτώσεις ύπαρξης copyright ή άλλη τεκμηριωμένη περίπτωση διαφύλαξης αποκλειστικής χρήσης), (δ) δείγματα υλικών διδασκαλίας στην περίπτωση παρεμβατικών ερευνών, (ε) όποιο άλλο στοιχείο διευκολύνει την παρουσίαση της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της έρευνας.

6. Κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας (Λογοκλοπή)

Ως λογοκλοπή (plagiarism) ορίζεται η οικειοποίηση των απόψεων, ιδεών ή φράσεων άλλων ερευνητών - επιστημόνων, χωρίς αναφορά σε αυτούς, με αποτέλεσμα κάποιος να παρουσιάζει ως δικό του ξένο επιστημονικό έργο. Η λογοκλοπή αποτελεί νομικό παράπτωμα, καθώς συνιστά κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας, και μπορεί να επιφέρει νομικές κυρώσεις στην περίπτωση που αποδειχθεί (αφαίρεση τίτλου σπουδών, καταδίκη σε χρηματική αποζημίωση κ.λπ.). Επίσης, αποτελεί σοβαρό ηθικό ακαδημαϊκό παράπτωμα που συμβάλλει τα μέγιστα στην παρεμπόδιση της επιστημονικής προόδου, πλήττοντας την επιστημονική αξιοπρέπεια και αξιοπιστία του ατόμου που τη διαπράττει.

Στον ακαδημαϊκό λόγο, η αναφορά στο έργο των άλλων γίνεται πάντοτε με τη χρήση των βιβλιογραφικών παραπομπών (references). Σε περίπτωση που κάποιος δεν αναφέρει την βιβλιογραφική παραπομπή που αντιστοιχεί σε μια διατυπωμένη άποψη, ιδέα, επιχείρημα ή κρίση, τότε υποπίπτει στο παράπτωμα της λογοκλοπής. Ακόμη και η στενή παράφραση των απόψεων κάπου άλλου χωρίς την παράθεση της αντίστοιχης παραπομπής, εμπίπτει στην έννοια της λογοκλοπής. Το παράπτωμα της λογοκλοπής

μπορεί να συντελεστεί ακόμη και χωρίς να υπάρχει πρόθεση, από τη στιγμή που ο συγγραφέας ενός κειμένου έχει αμελήσει να αναφέρει τις πηγές από τις οποίες προέρχονται οι πληροφορίες που αναφέρονται στο κείμενό του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

(Τίτλος)

(Ονοματεπώνυμο φοιτητή)

Θεσσαλονίκη (έτος)

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τίτλος εργασίας (στα ελληνικά)

Τίτλος εργασίας (στα αγγλικά)

(Ονοματεπώνυμο φοιτητή)

Εξεταστική επιτροπή

.....(Επόπτης)
.....
.....

Θεσσαλονίκη (έτος)

Ο/η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στην εργασία τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

.....(υπογραφή).....

.....(Ονομ/μο).....